

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 29
máj 2019
cena 1 euro

5

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Biskup Hnilica v rukách ŠtB

NÁŠ ROZHOVOR

V apríli sme si pripomenuli 69. výročie Barbarskej noci. Išlo o akciu štátneho teroru namierenú proti šiestim rehoľiam. Bolo prepadnutých 56 kláštorov a rehoľných domov, v ktorých žilo vyše 800 rehoľníkov. Takáto bola bilancia tzv. Barbarskej noci, ibaže tým sa neskončilo prenasledovanie Cirkvi. Štátna moc zatkla a uväznila ďalších diecéznych kňazov vrátane biskupov. Iluzórnym je myslieť si, že tí, čo sa dostali za hranice nášho štátu, vyhrali. Stali sa vyhnancami na doživotie. Komunistickej režim nielenže ich sledoval, nasadil na nich svojich agentov, nedovolil žiadnu návštevu vlasti, ale prenasledoval aj ich rodinných príslušníkov. O osude biskupa Pavla Hnilicu očami Štátnej bezpečnosti sa zhovárame s historičkou Ústavu pamäti národa Beátou Katrebovou Blehovou.

Dr. phil. Beáta Katrebová Blehová

Foto archív

Čím sa pre ŠtB stal zaujímavý Pavol Hnilica?

Ilegálny útek biskupa Pavla do zahraničia začiatkom decembra 1951 dal podnet pre Štátnu bezpeč-

nosť, aby na neho vyfabrikovala podozrenie o napojení na západné spravodajské služby namierené proti Československu.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Litecký Šveda
Ruský knižný kútik
– na úvod 2
Odporúčanie členom
PV ZPKO k eurovoľbám
2019 3

Eva Zelenayová
Mrzačenie historického
povedomia
pokračuje 3
Barbarská noc
v Bystrici oživa 4

Ján Košiar
Barbarská noc 1950 5
Z výročných schôdzí 6-7
Dekréty
veteránom 8

Ivan Mrva
Otázky Štefánikovej
smrti 9
Ľudovít Košík
Poezia 14. marca
(recenzia) 13

ročník 29 • máj 2019

Ruský knižný kútik – na úvod

Keďže na písanie pravidelných knižných kútikov nejako nezvyšuje čas, aspoň raz za čas sa pristavím pri nejakých knihách, na ktoré by sa v žiadnom prípade nemalo zabudnúť.

Pre májový úvodník tu mám dve mimoriadne vhodné knihy. O tej prvej sa dá povedať, že je to kniha, na ktorú sme netrpezlivo čakali už od roku 1989. Sú to dvojdielne **Dejiny Ruska 20. storočia** od kolektívu ruských historikov pod vedením Anreja Zubova. Vydalo ju české nakladateľstvo Argo v roku 2015. Krédo knihy je hneď v predslove: „Rusko sa môže oslobodiť jedine vtedy, ak o ňom budeme hovoriť iba pravdu a nič iné ako pravdu“. A pokiaľ je to v ľudských možnostiach, mám pocit, že sa to autorom celkom podarilo. Prvá veta knihy znie: „V 20. storočí prišlo v Rusku ku katastrofe. V rokoch 1917 – 1954 si Rusi sami pobili desiatky miliónov svojich najnadanejších ľudí a vyhnali zo zeme milióny ďalších“. Keďže Rusko je veľké, obyvateľov veľa a storočie dosť dlhá doba, nečudo, že obidva diely majú 1 720 strán, ktoré by sa nejako podrobnejšie predstaviť dali iba ďalšou knihou. Z množstva nielen zaujímavých, ale veľmi často až šokujúcich vecí vyberiem teda iba jednu, ktorá je pre naše pomery určite prekvapivá a má význam aj pre nás. Je to úvod ku kapitole 4.2, keď zodpovedný redaktor vysvetľuje terminologický prístup k pomenovaniu druhej svetovej vojny. Autori ju nazývajú „sovietsko-nacistická vojna“ a uvádzajú tri hlavné dôvody, ktoré v skratke uvediem.

Po prvé: termín Veľká vlastenecká vojna nie je nič iné ako ideológem bolševickej propagandy, ktorý prvýkrát použil v júni 1941 Lev Mechlis. Potom sa objavil 23. júna aj v Pravde od akademika a hlavného bohobijca Mineja Gubelmana no a 3. júla ho prvýkrát použil aj Stalin. V historických prácach by sa nemali používať sovietske ideológie ako vedecké pojmy. Po druhé: aj ruský aj nemecký ľud sa stavali k režimom rôzne, rovnako aj k snahám o dobytie sveta. Veď bol aj antihitlerovský, a napriek krutému teroru aj antikomunisticky odpor, preto nazvať túto vojnu napr. rusko-nemecká nie je na mieste. No a po tretie: vlasti reprezentujú predovšetkým ľudia, spojení spoločnou kultúrou, jazykom a predkami. Niet pochyb, že nacisti boli veľkými nepriateľmi slovanského Ruska, no rovnakými nepriateľmi mu boli aj bolševici, ktorí ruskej vlasti napáchali ešte väčšie škody ako Hitler. „Ani obsahovo, ani skutkovo sa nedá Stalina a jeho lokajov nazvať obrancami vlasti. Boli len jej ničiteľmi.“

Táto veľká historická práca má jeden odkaz aj pre nás. Na rozdiel od ich ruských kolegov to určite ešte potrvá, kým naši provinční bolševickí historici dospejú k niečomu podobnému. Veď pre nich je ešte stále príchod neľudského červeného teroru na naše územie „oslobodením“. A aj uvedená prvá veta knihy obsahovo platí aj pre nás, stačí rok 1917 nahradiť rokom 1945. No a vzhľadom na našu veľkosť a dĺžku trvania režimu tu nešlo o desiatky miliónov pobitých a vyhnaných, ale iba o desiatky stoviek. Ale na naše zotročenie a kultúrnu genocídu to bohato stačilo.

Druhý titul tohto „kútika“ pripomeniem tiež z dôvodov jeho aktuálnosti, tentoraz kultúrno-divadelnej. Vo vydavateľstve Remedia vyšli nedávno (1917) trojdielne **Ruské denníky 1916 – 1937** od Ali Rachmanovovej. Za zmienku stojí, že prvý diel pod názvom **Študenti, láska, čeka a smrť** vyšiel u nás už v roku 1938. Je to denník mladej a postupne dospievajúcej úprimnej dievčiny z lekárskej rodiny, ktorej mladosť zalial červený teror ako láva. Tu treba riadne pochváliť vydavateľov, pretože pravdivých kníh o „budovaní pokroku a mieru“ či už v Rusku, alebo u nás, je menej ako šafranu. Stačí vojsť do kníhkupectva a trochu sa porozhliadnuť po ponúkaných tituloch... Škoda slov. Ibaže túto knihu spomínam z iných dôvodov. Slovenské národné divadlo sa totiž podujalo ju stvárniť ako divadelnú inscenáciu. Musím sa priznať, že dávno som nešiel do divadla s takými obavami. Najmä keď vôbec nie som milovníkom tzv. režisérskeho divadla, ktoré dokáže zmrzačiť aj Shakespeara. A hneď musím povedať, že som bol príjemne prekvapený. Mimoriadne. Žiadne ideologické posuny, ktorých som sa bál asi najviac, sa nekonali. Naopak, režisér Roman Polák odviezol pri tejto dramatizácii skvelú prácu. K tomu treba prirátavať zodpovedajúce herecké výkony, dobrú štylizáciu kostýmov aj triezvu scénu, ktorá pri toľkých zmenách nálady a prostredia nebola rušivá. No a mne sa mimoriadne páčila aj hudba Lucie Chuťkovej, ktorá svojim výrazom a potrebnou dávkou kakofónie dokonale podfarbovala atmosféru.

Napriek tomu, že inscenácia trvala tri a pol hodiny, odporúčam ju všetkým našim členom. Atmosféra hry vás tak vtiahne do seba, že ani nepostrehnete, ako čas ubieha. Cez umelecké stvárnienie si pripomeniete, čo všetko ste zažili, pre mladších by to malo byť zasa výstrahou. Pretože súdruhovia stále nespia.

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja • **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska [KPVS] • **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová • **Redakčná rada:** Ján Košiar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petránsky, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová • **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 • **Telefón:** 02-5263 8156 • **e-mail:** uzpko@mail.t-com.sk • **webová stránka:** www.pv-zpko.sk • **IČO:** 00679879 • **Cena jedného výtlačku:** 1 EURO • **Predplatné 10 EUR/kalendárny rok** • **Predplatné pre zahraničných abonentov: 50 USD** vrátane poštovného. • **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 BIC: LUBASKBX • **EV:** 3851/09 • **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. • **Nevyžiadané rukopisy nevraciamy** • **ISSN:** 1338-404X • **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

POŽIAR V NOTRE DAME VO VEĽKOM TÝŽDNI A EURÓPSKE VOĽBY

ODPORÚČANIE ČLENOM PV ZPKO K EUROVOĽBÁM 2019

1. ZÚČASTNIŤ SA

Každý politický väzeň a člen PV ZPKO by mal brať účasť vo voľbách ako svoju morálnu a občiansku povinnosť. Veď aj preto sme prežili toľko utrpenia, aby sme raz mohli ísť slobodne voľiť. Malá účasť vo voľbách nedáva dobrý obraz o stave spoločnosti, nech je aký je a iba nahľadáva a deštruuje demokraciu. Navyše založený požiar v parížskom Notre Dame je veľkým predelom v dejinách Európy a ukazuje každému poctivému Európanovi, že už skončil čas vyhýbania sa politickej zodpovednosti a lenivého skrývania sa. Vhodenie volebného lístka do urny je síce zdánlivo malý čin, no je to ten najzákladnejší krok k tomu, aby sme si nenechali postupne deštruovať svoje rodisko a rodinu.

2. NEŠPEKULOVAŤ

Každý by mal voľiť výlučne podľa svojich osobných hodnotových preferencií. Naše tri základné hodnoty, za ktoré sme toľko trpeli, sú zásadne proeurópske a dajú sa ľahko vymenovať: je

to **vlast, kresťanstvo a antimarxizmus**. Keďže na potlačenie týchto hodnôt sa v poslednom čase vrhli obrovské prostriedky, takže sa čoraz ťažšie presadzujú, treba im pomôcť aj voľbou kandidátov, ktorí vyznávajú rovnaké hodnoty ako my. Navyše si treba uvedomiť, že v súčasnosti najlepšou obranou našich hodnôt je brániť sa každým možným spôsobom imigrácii, znameňujúcej už otvorenú vojnu proti kresťanskej Európe. Teda postoj voči imigrácii je v súčasnosti hádam ten najdôležitejší ukazovateľ, komu dať svoj hlas. Z tohto pohľadu je najdôležitejšie nenechať sa zmanipulovať výskumami volebných preferencií robených na objednávku. Nimi nám podsúvajú svoje pahodnoty vysoko sofistikovaným spôsobom a korporátnymi médiami, z ktorých ani jedno nie je v proslovenských rukách. Netreba sa báť prepadnutého hlasu, treba sa báť zlej voľby falošného pozlátka, lebo máva fatálne následky.

Predsedníctvo PV ZPKO a redakčná rada Svedectva

Mrzačenie historického povedomia pokračuje

Anketu Najväčší Slováč máme za sebou a ako sa dalo predpokladať, suverénne v nej zvíťazil Milan Rastislav Štefánik pred Ľudovítom Štúrom. Bolo by veľmi podozrivé, ak by sa tak nestalo, veď si pripomínáme storočnicu od jeho tragickej smrti, navyše bol jedným zo zakladateľov spoločného štátu Slovákov a Čechov, čo tohto roku hlavnoprúdové médiá masívne pripomínajú. Neprirodzene vyznelo štvrté miesto otca národa Andreja Hlinku v porovnaní s tretím miestom Antona Srholca. No práve na Srholcovi sa dá demonštrovať vplyv propagandy na školách.

Na slávnostnom vyhlasovaní výsledkov ankety totiž zaznelo, že tvorcovia relácie oslovili všetky školy, aby sa zapojili do ankety. Reagovali len niektoré a čo bolo pre tvorcov prekvapujúce, pred zapojením sa do ankety školáci nevedeli nič o Srholcovi. Neskôr sa ocitol na tretej priečke najväčšieho Slováka. Nebol to teda výsledok poznania, ale propagandy. Veď na Slovensku je to tak, kto najviac kope do Cirkvi, prvej

Slovenskej republiky a jej predstaviteľov, býva aj najviac oceňovaný najvyššími predstaviteľmi štátu, prezidenta republiky nevynímajúc. Vyňatie prvého slovenského prezidenta Jozefa Tisu z ankety je toho najvýraznejším dôkazom. Aj keby sme hneď hovorili o totalitnom režime prvej republiky, museli by sme si

SLOVO SVEDECTVA

položiť otázku, bol totalitnejší než komunistický? A Husáka s Dubčekom z ankety nevylúčili. Ak by bol zostal Tiso v ankete, mohla sa aspoň začať diskusia o našich dejinách komplexnejšie, než si to želajú pohrobkovia komunistov a extrémni liberáli. Napríklad taký poslanec Dostál, ktorý poslanecký sľub skladal so žltou hviezdou na hrudi a gender aktivity Gymnázia Juraja Hronca v Bratislave prišiel podporiť prezlečený za ženu.

Ministerka školstva SR Martina Lubyová sa po prevalení kauzy vyjadrila k situácii, ale len všeobecne, že rodičia majú právo, aby sa ich deti vzdelávali v politicky neutrálnom školskom prostredí. To je však v súčasnosti priam neuskutočniteľné, lebo dianie na ško-

lách majú plne v rukách ich riaditelia. Dosah na nich nemá školská inšpekcia ani rezort školstva, súdiac podľa reakcie hlavnej školskej inšpektorky Viery Kalmanovej. Tá na upozornenie, že sa po školách potulujú mimovládne organizácie a dokonca i Denník N odpovedala, že „doplnkové učebné materiály si volí škola sama a pri voľbe je limitovaná princípmi a cieľmi výchovy vzdelávania tak, ako sú uvedené v školskom zákone. Za rešpektovanie týchto pravidiel podľa zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve nesie plnú zodpovednosť riaditeľ školy“.

Ale za konkrétneho riaditeľa tiež nesie niekto zodpovednosť! Ak zo zákona majú deti právo učiť sa v neutrálnom politickom prostredí, ako je možné, že sa nevyvodila zodpovednosť napríklad za uvádzanie jednoznačne politického filmu Mečiar na školách s diskutérom Mariánom Leškom, niekdajším ľavičiariským kandidátom za poslanca parlamentu? Aj takýmito historickými pseudoprojektmi sa mrzačí história národa a výsledok ankety je ich produktom.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Barbarská noc v Bystrici oživa

V pondelok 15. apríla na poludnie sa v Banskej Bystrici už po štvrtý raz uskutočnila pietna spomienka na Barbarskú noc. Politickí väzni Zväzu protikomunistického odboja si pripomenuli udalosti z 13. na 14. apríla 1959, keď bolo prepadnutých 56 kláštorov a rehoľných domov, v ktorých žilo 800 rehoľníkov. Neskôr zatkli a odsúdili na roky väzenia aj ďalších diecéznych kňazov. Ich mená za Banskobystrickú diecézu sú na pamätnej tabuli na budove biskupstva od roku 1998.

Spomienková slávnosť sa začala sv. omšou v Kostole sv. Alžbety, ktorú celebroval P. Pavol Noga, CM, rektor kostola a koncelebrantom bol duchovný organizácie PV ZPKO dp. Ján Košiar. Pietna spomienka pokračovala pri pamätnej tabuli za účasti podpredsedu BBSK Romana Malatinca.

Oravčania sprava Jozef Brodňanský a Kvetoslav Gregor. Foto Eva Zelenayová

Časť účastníkov pietnej spomienky z Nitry.

Foto Eva Zelenayová

K účastníkom podujatia, členom organizácie politických väzňov z celého Slovenska i občanom Banskej Bystrice sa prihovril predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda, duchovný organizácie Ján Košiar a regionálna predsedníčka PV ZPKO a organizátorka podujatia Helena Halková. Súčasťou pietneho aktu bolo aj kladenie vencov k pamätnej tabuli. Vzdať úctu obetiam a byť živým svedectvom doby totalitnej zvrô, prenasledovania ľudí za iné alebo kritické názory, vieru či vlastenectvo prišli bývalí politickí väzni zo všetkých krajov Slovenska

(red)

Členovia PV ZPKO pri pamätnej tabuli obetí Barbarskej noci v Banskej Bystrici.

Foto Eva Zelenayová

Na sv. omši. Zľava Eva Litecká Švedová, Ján Litecký Šveda a Helena Halková • Duchovní P. Pavol Noga, CM (sprava) a Ján Košiar.

Foto Eva Zelenayová

Barbarská noc 1950

Akcia K, známa tiež pod názvom *Barbarská noc*, sa odohrála v noci z 13. na 14. apríla 1950. V tú noc bolo prepadnutých 56 kláštorov a rehoľných domov, v ktorých žilo vyše 800 rehoľníkov. Od zneužitia štátnej moci proti Katolíckej cirkvi teda uplynulo 69 rokov.

Neskôr zatkli a odsúdili na roky väzenia aj ďalších diecéznych kňazov. Ich mená za Banskobystrickú diecézu sú uvedené na pamätnej tabuli už 21 rokov. Odhalil ju 15. apríla 1998 biskup Rudolf Baláž spolu s vtedajším podpredsedom našej organizácie Antonom Malackým.

Vlani som spomenul **dp. Leonarda Sliachana**, ktorý bol odsúdený a aj si odsedel sedem rokov. Žil v rokoch 1901 – 1969. Dnes by som chcel venovať pár slov pamiatke **dp. Andreja Klimana**, kňaza, historika a náboženského spisovateľa. Narodil sa 24. júna 1902. Študoval na gymnáziu v Ostrihomi, v Banskej Bystrici, teológiu na Českej a Nemeckej teologickej fakulte v Prahe. Pôsobil v rozličných farnostiach: Žarnovici, Handlovej, Martine, Brezne, kde bol aj profesorom na gymnáziu. V rokoch 1956 – 1962 bol vo vyšetrovacej väzbe a väzení. Krajský súd v Banskej Bystrici ho v roku 1958 odsúdil za trestný čin podľa paragrafu 79a/1-86/50 Zb. na šesť rokov a zhabanie majetku. Išlo vtedy o trestný čin podvracania republiky.

Okrem iných prác napísal životopis Štefana Moysesu, učebnice náboženstva a iné diela náboženskej literatúry. Prispieval do časopisov *Duchovný pastier*, *Náš priateľ*, *Kultúra*, *Katolícke noviny* a i. Po prepustení z väzenia žil na dôchodku v Hliníku nad Hronom. Andrej Kliman mal povest' vynikajúceho kazateľa a prof. František Vnuk z Austrálie mi napísal, že on mal šťastie počuť ho kázať na púti v Hronskom Svätom Beňadiku, niekedy v roku 1938 alebo 1940. Jeho súčasníci ho nazývali „slovenský Ján Zlatoústy“. Bol autorom niekoľkých kníh, z ktorých dve (*Kristus a dnešný človek* a *Katolíci vo víre dnešného života*) vydal Spolok sv. Vojtecha ako podielové knihy, čo znamenalo, že vyšli v stotisícovom náklade! Kniha *Kristus a dnešný človek* bola preložená aj do nemčiny.

V knihe *Katolíci vo víre dnešného života* (vyšla v roku 1937) Andrej Kliman okrem iného takto apeloval na slovenských katolíkov:

„Katolíci majú svoje katolícke presvedčenie prejavovať všade – doma, v kostole, v práci, na verejnosti – a majú ho prejavovať aj v politike. Ibaže na túto svoju povinnosť slovenskí katolíci nejako zabúdajú. Oni sú síce katolíckmi doma – najvyššie ešte v kostole – ale v politike si nepočínajú po katolícky.

Preto je potom katolicizmus tak slabo zastúpený vo vedení štátu, hoci by ináč mohol vykonať v prospech národa a vlasti veľké veci. V našom štáte mohli by mať katolíci rozhodujúce slovo, keby boli katolíckmi aj pri volebných urnách. Od toho sme však ešte veľmi ďaleko. Na poli politickom akosi nechceme chápať svoje povinnosti. (...) Bez akýchkoľvek výčitiek svedomia hrnú sa naši katolíci do strán nábožensky indiferentných a nepriateľských a svojimi volebnými hlasmi pletú si bič sami na seba.

Niektorí to robia z ľudských ohľadov, iní z obavy o každodenný chlieb, zase iní z akejsi nespokojnosti s katolíckou politickou stranou alebo z nejakých osobných ambícií. Prevažná väčšina to však robí z nevedomosti. Nechápe význam politickej práce a chce žiť akýmsi katakombovým kresťanstvom. (...) Politickú činnosť žiada od nás katolíkov nielen štátne zákonodarstvo, ale aj blaho našej Cirkvi. Len si uváž, čo by to znamenalo, keby sme sa my katolíci v našom štáte prestali starať o politický život? To by znamenalo, že by vládnu moc v našom štáte strhli na seba ľudia nábožensky indiferentní alebo nepriatelia Cirkvi. Tí by robili zákony, pre nás katolíkov, ktorých je v našom štáte viac ako 65 percent. (...) Katolíci sú povinní brániť svoju Cirkev všade, kde je napádaná. Keď je Cirkev napádaná v politike, musíme ju brániť v politike. (...) Proti týmto politickým stranám nemožno bojovať len ružencom, ale treba siahnuť aj po zbraniach politických. Ak sa týchto zbraní nechopíme, čoskoro zakúsime na sebe osud ruských, mexických alebo španielskych katolíkov.

Politickú činnosť žiadajú od nás aj dobré politické mravy. Len si otvorme oči a presvedčíme sa, aké nemravné zásady hlásajú u nás všelijaké strany, spolky občianske združenia, médiá a organizácie. Keď sa táto otrava dostane do širokej verejnosti, tak bude za krátky čas otrávený celý národ a klesnú dobré mravy v štáte. Proti týmto podvratným živlom treba teda bojovať v politike a v parlamente a prísnyimi zákonmi treba chrániť národ pred mravnými záškodníkmi. Takýto boj žiada od nás naše náboženstvo a blaho nášho národa.“

Slová Andreja Klimanta, ktorý zomrel 30. decembra 1980, sú veľkou výzvou a poučením aj v našich časoch, v roku 2019, aby sme ostali vždy verní Bohu, Cirkvi i nášmu slovenskému národu, aby sme sa nemuseli hanbiť sami pred sebou, pred našimi blízkymi i pred Všemohúcim Bohom, ktorému raz určite budeme skladať účty.

ThDr. Ján Košiar
duchovní PV ZPKO

V Galante: nové vedenie

Výročná členská schôdza regionálnej pobočky PV ZPKO v Galante sa uskutočnila 11. marca t.r. Jej cieľom bola voľba novej predsedníčky pobočky, pretože zomrel Felix Neštrák, dlhodobý predseda organizácie. Novou predsedníčkou sa stala Darina Čatárová.

Vzhľadom na špecifickú situáciu schôdzy zodpovedal aj jej program. Prítomní sa uzniesli na rozšírení členskej základne aj na zvolaní ďalšej schôdzy po dohode s RO PV ZPKO v Trnave. (dč)

V Prievidzi: úspešný rok 2018

Zo správy o činnosti regionálnej pobočky PV ZPKO v Prievidzi vyberáme: dňa 22. mája 2018 mal člen pobočky Ing. Martin Hagara spolu s historikom Martinom Lackom verejnú prednášku. Uskutočnila sa pri príležitosti 80. výročia vyhlásenia slovenskej autonómie 6. októbra 1938 v Žiline; v dňoch 9.-11. októbra 2018 sa seminára v Košiciach zúčastnili dvaja členovia pobočky. Upútala ich najmä problematika perzekúcií Cirkvi, inteligencie a roľníkov komunistickým režimom v rokoch 1948-1958 v podaní renomovaných historikov; v dňoch 12. a 14. decembra 2018 predniesol člen pobočky Ing. Martin Hagara na piaristickom gymnáziu tri prednášky na tému dejiny Slovenska v rokoch 1939-1945 a zločiny komunizmu; v septembri 2018 oslovila TV Markíza Ing. Martina Hagaru a natočila s ním rozhovor o minulých i súčasných problémoch politických väzňov do relácie REFLEX.

Ako konštatoval pán Hagara, „žiaľ, aj teraz sa prejavil negatívny jav z minulosti, ktorý s demokraciou nemá nič spoločné - cenzúra“. (mh)

V popredí dsvaja noví členovia PV ZPKO: Tomáš Macák (zľava) a Gabriel Smatana vpravo.

Foto Eva Zelenayová

V Bratislave: príd'te do NR SR

V Bratislave sa výročná členská schôdza RP PV ZPKO Bratislava-mesto uskutočnila 30. apríla tohto roku za účasti vedenia organizácie – predsedu PV ZPKO Jána Liteckého Švedu, podpredsedu organizácie Rafaela Rafaja a jej duchovného vdp. Jána Košiara. Schôdzu viedol predseda regionálnej pobočky Jozef Dečo.

Prítomní si minútu ticha uctili pamiatku zosnulých členov organizácie a oboznámili sa s programom schôdzy. Novým predsedom pobočky sa opätovne stal Jozef Dečo. Na schôdzy zvolili aj delegátov nadchádzajúceho snemu PV ZPKO.

S príhovorom vystúpil Ján Litecký Šveda, ktorý oboznámil prítomných so seminárom v Košiciach, ktorý sa uskutočnil v Košiciach v minulom roku. Vyz-

val členov organizácie, aby sa zúčastnili volieb do Európskeho parlamentu a využili svoje demokratické právo na voľbu kandidátov spĺňajúcich ich hodnotový systém. Rafael Rafaj informoval o stave návrhu zákona o príplatkoch k dôchodku politických väzňov. Pripomenul, že by bolo vhodné zúčastniť sa rokovania o tomto zákone v NR SR a demonštrovať svojou prítomnosťou dôležitosť prijatia takého zákona.

Ku 120 členom organizácie na schôdzy pribudli ďalší štyria: Jozef Mikuš, Tomáš Macák, Gabriel Smatana a Ján Litecký Šveda ml. Ich životný príbeh počas osobnej prezentácie vyvolal veľký ohlas medzi členmi organizácie. Zaujímavé postrehy do diskusie vniesol bývalý politický väzeň a jeden zo zakladajúcich členov organizácie pán Brazdovič. (ez)

V Ilave: pomoc od primátora

Výročná členská schôdza regionálnej pobočky PV ZPKO v Ilave sa konala 12. marca t.r. Schôdzu otvoril a viedol predseda regionálnej pobočky PV ZPKO Stanislav Porubčan. Predsedníčkou spoločnej návrhovej a mandátovej komisie sa stala pani Jancová. So správou o činnosti v roku 2018 aj s plánom činnosti na rok 2019 oboznámil prítomných Stanislav Porubčan. Správu o finančnej situácii pobočky predniesla pani Helena Hoštáková. Primátor Ilavy Viktor Wiedermann v príhovore naznačil zámery nového vedenia mesta a prisľúbil pomoc mesta pri oprave podstavca pod pamätnými tabuľami na väzenskom múre, finančnú podporu v doterajšej výške i účasť predstaviteľov mesta na akciách organizovaných regionálnou pobočkou PV ZPKO v Ilave.

Na schôdzy schválili zloženie výboru pobočky i kandidátov do vedenia republikovej organizácie v doterajšom zložení. (sp)

V Košiciach výzva: angažovať sa

Výročná členská schôdza RO PV ZPKO v Košiciach sa konala 26. apríla t.r. Viedol ju Juraj Vrábel, ktorý oboznámil prítomných s jej programom. Minútou ticha si členovia uctili pamiatku zomrelých: Michala Pavlíka, Štefana Tomka, Jozefa Ištoka a Petra Brodňanského.

Správu o činnosti organizácie predniesol jej predseda Štefan Novák, ktorý podrobne zhodnotil rok 2018. Vyzval prítomných, aby sa zodpovedne angažovali v súčasnej politickej situácii. Správu o hospodárení finančných prostriedkov za rok 2018 a Plán činnosti na rok 2019 predniesol Ing. Ján Brodňanský. Správu revíznej komisie v zastúpení jej predsedu predčítal Juraj Vrábel. V uznesení boli navrhnutí delegáti na celo-

slovenský snem PV ZPKO, ako aj členovia, ktorí sa zúčastnia 30. výročia pietnej spomienky „Jachymovské peklo“. Za novú členku RP PV ZPKO v Košiciach bola jednomyselne prijatá pani Oľga Ištoková. V diskusii vystúpili Štefan Novák a Oľga Ištoková k problematike nášho časopisu a jeho predaja. Juraj Vrábel prítomných informoval o činnosti Redakčnej rady a jej činnosti pri tvorení a vydávaní časopisu Svedectvo. Zmienil sa aj o jeho novej tiráži. Po vyčerpaní programu a rozprave o celospoločenských udalostiach bola výročná členská schôdza skončená.

Kancelária PV ZPKO v Košiciach je otvorená každú stredu od 15.00 hod.

Juraj Vrábel

Budeme sa veľmi tešiť

Takmer každý pondelok nás v priestoroch PV ZPKO v Bratislave potešoval svojou návštevou politický väzeň, spisovateľ, skvelý a veselý človek Tonko Semeš.

Jeho príbehy z väzenia nemali konca a vždy niečím prekvapil. Nikdy pri tom nechýbal jemu vlastný humor. Rovnako tomu bolo v pondelok 29. apríla, keď nám oznámil, že sa sťahuje z Bratislavy a preto jeho návštevy už nebudú také časté. Veľmi nám budú chýbať jeho prekvapujúce darčeky, napríklad husie brko v elegantnom prevedení ako cena pre šéfredaktorku či kúsok domácej slaninky, domáce jabĺčka, sušené slivky... ale to najdôležitejšie bolo vždy v jeho písaných spomienkach, výstrižkoch, dobových materiáloch, slovách.

Vrávi sa, že každý je nahraditeľný. Neveríme. Tonkov optimizmus, humor, skvelá pamäť, skromnosť a akýsi závan lásky, ktorá vždy rezonovala v jeho okolí a naplňala spoločnosť, nik-

Cena Husie brko pre šéfredaktorku Svedectva.

Foto Ján Litecký Šveda

to nenahradí. Môžeme si len želať, aby mu zdravie slúžilo a mohol prísť čo naj-

skôr medzi nás. Budeme sa veľmi tešiť.

Ján Litecký Šveda

Z výročky k chorým

■ Po skončení výročnej členskej schôdze som sa vybrala na návštevu chorých, ktorí sa jej nemohli zúčastniť. Navštívila som 87-ročnú pani **Margitu Bartovičovú** zo Šurian a 88-ročnú pani **Magdu Peštovú** z Nitry.

Popíjala som im zdravie a informovala som ich o priebehu schôdze, čo sa pripravuje, čo je nové v organizácii, odovzdala som im členské známky, malú pozornosť i pozdravy od členov RO PV ZPKO. Poďakovala som sa za možnosť

stretnúť sa s nimi a na oplátku obidve naše členky poslali pozdravy ostatným členom.

Pri pamätníku víťazstva

■ Už 74. výročie od skončenia druhej svetovej vojny sme si 29. marca pripomenuli pri Pamätníku víťazstva v Nitre. Zúčastnili sa naši členovia Agáta Fišerová, Jozef Turček, Krescencia Galková, Mária Balážová a Alžbeta Loudová.

Alžbeta Loudová, predsedníčka RO PV ZPKO v Nitre

Ústav pamäti národa udeľoval dekréty

Politickí väzni a prenasledovaní komunistickým režimom si 3. apríla t.r. prevzali dekréty veteránov protikomunistického odboja, ktorým Ústav pamäti národa vyjadruje úctu mužom a ženám brániacim hodnoty slobody a demokracie v období neslobody. ÚPN pripravil dekréty pre 39 veteránov protikomunistického odboja, z toho 20 in memoriam. Toto postavenie priznal ÚPN z vlastného podnetu františkánovi Ambrózovi Jurčovičovi a saleziánom Štefanovi Sandtnerovi a Titusovi Zemanovi.

Počas slávnostného odovzdávania na úrade Bratislavského samosprávneho kraja si ocenenie prevzalo 28 veteránov, z toho 15 in memoriam. Dekréty si ocenení prevzali z rúk predsedu Správnej rady ÚPN Jána Pálffyho, podľa ktorého: „Nádejou prenasledovaných boli viera a pravda, ktorými čelili zlovôli zdanlivo neporaziteľného režimu. A ako sa aj neskôr ukázalo, viera a pravda boli mocnejšie ako všetky zbrane.“

ÚPN zatiaľ priznal postavenie účastníka protikomunistického odboja 866 osobám a postavenie veterána protikomunistického odboja 806 osobám. Oceňovanie prenasledovaných z Bratislavského kraja pripravil ÚPN v spolupráci s BSK už po štvrtý raz. Slávnostné oceňovanie veteránov protikomunistického odboja umelecky doplnili žiaci z Konzervatória na Tolstého ulici v Bratislave. (red)

V strede ocenený pán Szedlák z PV ZPKO.

Foto Eva Zelenayová

Veteráni v Nitre.

Foto archív ÚPN

Kardinál Korec veteránom

Ústav pamäti národa odovzdal 11. apríla t.r. v Nitre dekréty veteránov protikomunistického odboja dvadsiatim veteránom z toho sedem in memoriam.

Dekrét veterána protikomunistického odboja in memoriam slávnostne prevzal za kardinála Jána Chryzostoma Korca jeho synovec Jozef Korec. ÚPN tiež odovzdal päť ďakovných listov s pamätnými medailami ľuďom, ktorí trpeli za komunizmu. Počas slávnostného odovzdávania v Krajskom osvetovom centre v Nitre si ocenenie prevzalo deväť veteránov a osem blízkych za ocenených in memoriam.

Slávnostného aktu sa za regionálnu organizáciu PV ZPKO zúčastnila jej predsedníčka Alžbeta Loudová a bývalý politický väzeň Ladislav Solár. Medzi ocenenými členmi PV ZPKO okrem už spomínaného kardinála Korca boli aj čestný predseda nitrianskej regionálnej organizácie Pavol Lavo in memoriam. Dekréty si ocenení prevzali z rúk predsedu Správnej rady ÚPN Jána Pálffyho, ktorý vyzdvihol morálny a hodnotový odkaz veteránov protikomunistického odboja. Ako povedal, práve tento odkaz môže slúžiť ako vzor súčasným aj budúcim generáciám.

Oceňovanie prenasledovaných z Nitrianskeho kraja pripravil ÚPN v spolupráci s úradom NSK už po štvrtý raz a tak úctu a vďaka oceneným prejavil aj podpredseda krajskej samosprávy Igor Éder: „Úctivo sa pred vami skláňam, lebo ste sa vyznamenali v zápase o slobodu, demokraciu a právo v našej vlasti. Aj vďaka vám, vašim postojom, vašej obeti a utrpeniu sa obdobie neslobody skončilo a totalitný komunistický režim sa zrútil.“ (red)

Nezabúdajú na popravených študentov

Každoročne v marci si členovia PV ZPKO v regióne Trenčín pripomínajú popravu troch nevinne popravených študentov trenčianskeho gymnázia v roku 1951.

Albert Púčik (1921), Eduard Tesár (1922) a Anton Tunga (1925) sa stali martýrmi za svoju vlasť. Komunistický režim ich odsúdil na výstrahu, aby ďalších mladých ľudí odradil od činnosti za obnovu Slovenskej republiky. Tohtoročná pietna spomienka sa konala 6. marca v Gymnáziu Ľ. Štúra v Trenčíne. Členovia PV ZPKO si pamiatku troch popravených gymnazistov uctili pri pamätnej tabuli kyticou kvetov, básňou Júliusa Homolu, príhovorom a spomienkou na kruté časy totalitného režimu.

Helena Hošťáková
predsedníčka RO PV ZPKO v Trenčíne

Spomienkové foto pri pamätnej tabuli troch trenčianskych martýrov.

Foto archív

Otázniky Štefánikovej smrti

V prvých májových dňoch sme boli svedkami priam bombastických spomienok na 4. máj 1919, keď neďaleko vaj-norského letiska vyhasol život francúz-skeho generála a najdôležitejšej osobnosti zahraničného odboja Milana Rastislava Štefánika. Tragický pád lie-tadla znamenal koniec jeho neobyčajnej vojenskej a politickej kariéry, ale aj koniec nádejí Slovákov na rovnoprávne postavenie v novom štáte. Štefánik bol vynikajúci študent, nadaný a tvorivý. Počas štúdií na Karlovej univerzite v Prahe sa zapojil do práce spolku Detvan, ktorý združoval národne uvedomelých slo-venských študentov. Ako jeho predseda nadviazal kontakty s profesorom sociológie T. G. Masarykom. Ich vzájomný styk bol skôr formálny, z Masarykovej strany povýšenecký a neúprimný. Neskôr, keď už bol Štefánik mŕtvy, nezabudol pripomínať ako sa posta-ral o chudobného slovenského „dráteníčka“ a u sta-rinára mu kúpil ošúchaný zimník. Či to bola pravda, nevedno.

Po získaní univerzitného diplomu odišiel do Paríža a ako astronóm, ba i vynálezca potvrdil neobyčajné schop-nosti a stal sa francúzskym občanom. Po vypuknutí 1. sve-tovej vojny sa dobrovoľne prihlásil do armády a v hodnosti poručíka letectva odišiel na front. V septembri 1915 bol prevelený do Srbska, kde podnikal prieskumné lety a agito-val medzi zajatými vojakmi rakúsko-uhorskej armády. Za dramatických okolností sa na konci roka vrátil do Francúz-ska. Tu nadviazal styk s českými emigrantmi Eduardom Benešom a Jozefom Dürichom, o niečo neskôr aj s Masary-kom, ktorý pôsobil ako súkromný profesor v Londýne. Všetci boli členmi Českého komitétu zahraničného usilujú-ceho sa o osamostatnenie Českých krajín spod vlády Habs-burgovcov a plánovali k nim pripojiť aj Slovensko. Komitét však žiadny z politikov Dohody nebral vážne. Vo februári 1916 sa Komitét pretvoril na Českú národnú radu (Con-seiul national de pays Tcheque), ktorá sa oveľa neskôr premenovala na Česko-slovenskú národnú radu. Jej pred-sedom sa stal Masaryk, podpredsedami Dürich a Štefánik. Benešovi zatiaľ stačila funkcia tajomníka. Vďaka postaveniu vo francúzskej armáde a stykom s politikmi bol Štefánik kľúčovou osobnosťou.

Štefánikov projekt ozbrojených síl počítal s dob-rovoľníkmi spomedzi amerických krajanov a so zaja-tými vojakmi slovenskej a českej národnosti. Najväčší počet našich zajatcov sa však nachádzal v Rusku. Pre-to sa Štefánik vybral do Ruska, kde po niekoľkome-sačnom úsilí získal súhlas Dočasnej vlády na zriadenie vojenských jednotiek. Nasledovala Štefánikova misia v Spojených štátoch, kde organizoval nábor dobro-volníkov a zároveň finančné zbierky od našich kraja-

nov na vojsko a zahraničný odboj. Po dlhých a zlož-i-tých rokovaniach na jar roku 1918 premohol aj odpor talianskej vlády k budovaniu jednotiek spomedzi slo-venských a českých zajatcov. Predovšetkým vďaka Štefánikovmu organizátorskému úsiliu a diplomatic-kým schopnostiam disponovala v polovici roka 1918 Č-SNR takmer stotisícovou armádou.

U vojakov mal Štefánik neotrasiteľnú autoritu. Roz-hodujúcu úlohu zohral asi 50-tisícový česko-slovenský kon-tingent v revolúcii zmietanom Rusku. Úspechy česko-slo-venských vojakov zaistili Česko-slovenskej národnej rade prestížne postavenie. V priebehu augusta a septembra 1918 bola uznaná všetkými členmi Dohody. V súvislosti s bojom česko-slovenských zborov v Rusku šlo o veľa, bola v hre aj budúcnosť ľudstva, lebo naše vojsko mohlo v spo-lupráci s ruskou opozíciou skončiť s boľševickým reži-mom. Masaryk a Beneš boli však proti intervencii a prefero-vali odchod zboru. Štefánik mal opačný názor. Od leta 1918 sa vzťahy Štefánika a Beneša zhoršili.

Aj keď priame dôkazy chýbajú, indície potvrdzujú, že sa v apríli 1919 začal pripravovať koniec Štefánikovej hviezdnej kariéry. V tom čase sa nachádzal v Taliansku. Navštívil kráľa, ministerského predsedu Orlanda. Prostredníctvom Štefáni-kovho pobočníka legionára Šebu, nečakane povýšeného Masarykom z práporčíka hneď na majora, sa v Prahe vedelo o každom Štefánikovom kroku. Na sklonku apríla minister s plnou mocou pre Slovensko Vavro Šrobár zaslal Štefáni-kovi do Milána telegram, v ktorom ho žiadal o urýchlený príchod údajne kvôli maďarskému nebezpečenstvu.

S akými úmyslami Štefánik prichádzal? O svojich plá-noch, stať sa slovenským viceprezidentom sa zmienil gene-rálovi Janinovi. Túto zmienku po osobnej Masarykovej intervencii so súhlasom Janina z českého prekladu jeho pa-mätí vydaných roku 1931 radšej vypustili. V Bratislave sa na oficiálne privítanie nepripravovali. Minister Vavro Šrobár so suitou odišiel do Skalice sadiť lipky slobody a pozval aj ta-lianskych dôstojníkov na čele s generálom Piccionem. Lietadlo Caproni privítala v priestore Bratislavy strelba z pu-šiek a salva delostreleckej batérie umiestenej v blízkosti Vaj-nor. Po priamom zásahu sa stroj zrútil neďaleko Ivánky. Tlač šírla úradnú správu o havárii spôsobenej náhlým záva-nom vetra. V priebehu krátkeho času sa objavilo ešte nie-kolko oficiálnych vzájomne si protirečiacich verzií, ale žiad-na z nich nepripúšťala strelbu a tobôž atentát. Štefánikovi bratia pri pátraní po dedičstve v jeho parížskom byte zistili, že ho niekto dôkladne prehliadol a vybrakoval. Časť histori-kov a publicistov šíri fikciu, že teória o atentáte je ľudácky výmysel. Potom aj jeho matka Albertína rodená Jurenková, prítomná osudného dňa na letisku, bola ľudáčkou. Do kon-ca života tvrdila, že jej Milanko sa stal obeťou atentátu.

Ivan Mrva
historik

Biskup Hnilica v rukách ŠtB

Pokračovanie z 1. strany

Po biskupovom úteku bol na celú rodinu Hnilicovcov v Uňatíne nasadený tajný spolupracovník ŠtB, ktorý zadržiaval a kontroloval všetku poštu prichádzajúcu na adresu rodičov Jána a Kataríny Hnilicovej a súrodencov. Z výsluchov jeho najbližších príbuzných vyplýva, že o jeho úteku mali len veľmi málo informácií, netušili, kde sa ich syn a brat nachádzal a v období prvej polovice 50. rokov od neho nedostávali žiadne správy.

Číže ŠtB viedla na neho zväzok?

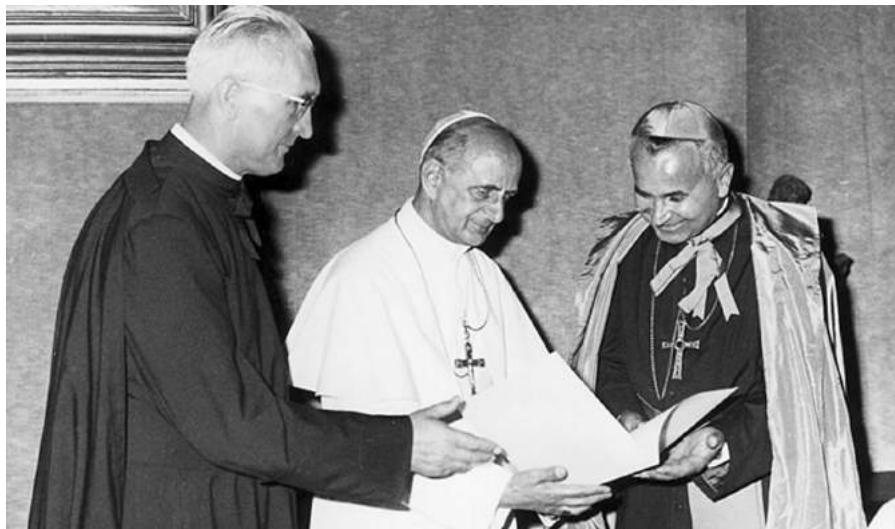
Áno, jeden z prvých zväzkov na biskupa Pavla Hnilicu bol založený v máji 1959. Bol to agentúrno-pátrací zväzok z dielne Okresného oddielu ministerstva vnútra v Krupine. Podľa argumentácie ŠtB dôvodom bola pravidelnejšia korešpondencia s rodinou v druhej polovici 50. rokov, keď sa trvalo usadil v Ríme. Telefonicky začal svojich príbuzných pravidelne kontaktovať v prvej polovici 60. rokov. ŠtB všetky kontakty s rodinou podrobne monitorovala.

Vravíte o jednom z prvých zväzkov. Znamená to, že existovali aj ďalšie?

Bolo ich niekoľko. Pozorovací zväzok pod krycím menom TURISTA bol založený 30. decembra 1964 Okresným oddelením ministerstva vnútra vo Zvolene. Mapoval početné zahraničné cesty biskupa, počas ktorých mal údajne osloviť turistov z Československa na získavanie rôznych kontaktov a zasielanie pozdravov rodinám z prostredia slovenského exilu. Z dochovaných agentúrnych správ vyplýva, že na rodinu Hnilicovcov boli nasadení minimálne dvaja agenti. Úradník Pavol Fabián a rímskokatolícky kňaz Jozef Páleník. Páleník napríklad navštívil kláštor Kongregácie tešiteľov z Gethsemani vo Viedni, kde sa stretol so známym slovenským pátrom pôsobiacim v exile Xaverom Číkom. O identite Páleníka zjavne Čík nevedel a predložil mu návrh, aby pre cirkevnú emigráciu posielal správy o situácii Katolíckej cirkvi na Slovensku.

Takže na špinavej práci voči Cirkvi sa podieľali aj kňazi?

Žiaľ, viacerí pracovali ako agenti ŠtB. Páleníka navštívil začiatkom októbra na

Zľava Msgr. Anton Botek, pápež Pavol VI. a biskup Pavol Hnilica.

jeho fare v Sebechleboch taliansky rímskokatolícky kňaz a spolupracovník biskupa Hnilicu v Ríme, Giovanni Garbolino. Spolu s farárom Páleníkom navštívil rodinu Hnilicovcov v Uňatíne. Talianskeho hosťa zaujímal miesto tajných kňazských vysviacok, prezrel si tamojší kostol a zhovárал sa s matkou biskupa, ktorej odovzdal listy od jej syna. Biskup Pavol sa zaujímal o väzneného brata jezuitu Jozefa a ďalším dvom navrhoval, aby vycestovali do zahraničia, kde by po vyštudovaní v seminári pôsobili ako misionári. Opatrenia, ktoré boli v tejto súvislosti v rámci agentúry prijaté dokazujú, že agent Páleník donášaním splnil účel: bolo ihneď nariadené „blokované Hnilicovcov, ktorí boli navádzaní, aby sa dostali do zahraničia a tam emigrovali.“

Jestvujú ľudia, ktorí niektorých agentov z radov Cirkvi ospravedlňujú tým, že vlastne sa usilovali čo najviac pomáhať a čo najmenej škodiť. Dá sa takto pristupovať k zväzkom a ľuďom v nich?

Kňazov, ktorí spolupracovali s ŠtB nebolo málo. Je rozhodne úlohou historikov, najmä cirkevných historikov, zhodnotiť ich jednotlivé prípady v kontexte doby. V okolí biskupa Hnilicu sa ich pohybovalo dosť.

Napríklad?

Ďalším vyťažovaním agenta Páleníka (s krycím menom VALAŠŤAN) sa zistilo, že v zimných mesiacoch roka 1965 navštívil Katarínu Hnilicovú v Uňatíne

trnavský apoštolský administrátor, biskup Ambróz Lazík a doniesol jej balíky od jej syna z Ríma. Podobne nitriansky biskup Eduard Nécsey pozval do Nitry Jána Hnilicu, aby mu odovzdal balíky z Ríma. Sprostredkovateľom balíkov a listov medzi matkou a synom vykonával aj kanonik farnosti Najsvätejšej Trojice v Bratislave Štefan Zárečský. Ten bol organizátorom prorožimného Mierového hnutia a tajným spolupracovníkom ŠtB.

Čo sa nachádza v najdôležitejšom zväzku ŠtB o biskupovi Hnilicovi?

Za taký možno považovať pozorovací zväzok pod krycím menom METÓD. Bol založený na 7. oddelení Krajskej správy Ministerstva vnútra v Bratislave. Zväzok sa nachádza vo fonde bývalého Študijného ústavu Federálneho ministerstva vnútra v Archíve bezpečnostných zložiek v Prahe. Do Študijného ústavu sa od začiatku 60. rokov presúvali tie fondy jednotlivých útvarov ministerstva vnútra, ktoré sa považovali za obzvlášť dôležité. Dôvodom pre zavedenie pozorovacieho zväzku METÓD bolo podľa rozhodnutia príslušného orgánu jednak postavenie biskupa Hnilicu vo Vatikáne, jednak skutočnosť, že počas zasadaní Druhého vatikánskeho koncilu nadviazal početné styky s rímskokatolíckymi duchovnými z Československa, ktorí smeli vycestovať na koncilové zasadania. Je to obsiahly zväzok, ktorý zachytáva činnosť biskupa

Hnilicu v období rokov 1964 až 1973 očami približne pätnástich agentov alebo dôverníkov, ktorí na základe priamych alebo sprostredkovaných kontaktov s biskupom podávali o ňom správy. Identita týchto tajných spolupracovníkov je na základe registračných kníh Štátnej bezpečnosti známa.

Biskup Hnilica bol veľmi aktívnym bojovníkom proti komunizmu. Je o ňom známy výrok, že bol biskupom všetkých štátov s komunistickou ideológiou. Čo sa v tomto smere nachádza vo vzťahoch?

Na základe správ agentov Štefana Záreczkého a Elemíra Fila je dobre dokumentované najmä tretie a štvrté zasadanie Druhého vatikánskeho koncilu na jeseň 1964 a 1965. Oboch zasadaní sa biskup Hnilica po zverejnení jeho biskupskej hodnosti pápežom Pavlom VI. v máji 1964 zúčastnil už ako koncilový otec. V jednom z najpozoruhodnejších koncilových prejavov 26. septembra 1965 ostro odsúdil ateizmus ako „najväčší blud súčasnosti“. Reakcia československého režimu na tento ostrý prejav bola okamžitá a prejavila sa formou nenávisnej kampane vo forme mnohých článkov z pera funkcionárov prorežimného Mierového hnutia a prejav bol aj jednou z príčin prerušenia rokovania medzi československou vládou a Svätou stolicou. Z agentúrnych správ zväzku METÓD sa dá vydedukovať zásadný rozdiel, akým čelní predstavitelia slovenského katolíckeho exilu v Ríme, predovšetkým Jozef Tomko, Štefan Náhalica, Jozef Kútňny, Félix Litva a biskup Hnilica pristupovali ku koncilovej

delegácii z Československa. Predovšetkým k biskupom zo Slovenska, ktorí sa tretieho zasadania Koncilu zúčastnili: k nitrianskemu biskupovi Eduardovi Nécseyovi, trnavskému apoštolskému administrátorovi Ambrózovi Lazíkovi a rožňavskému biskupovi Róbertovi Pobožnému. K osobným stretnutiam dochádzalo inak ako to bolo v minulosti. Nie v mieste ubytovania biskupov v Pensionato Romano, ale počas prestávok medzi jednotlivými zasadaniami, čím sa vyhlí účasti tých členov československej delegácie, ktorí spolupracovali so Štátnou bezpečnosťou.

Štátna bezpečnosť na to nereagovala?

Čoby nie, no v dôsledku tejto novej taktiky zo strany slovenských kňazov v rímskom exile sa návštevy Slovenského ústavu svätých Cyrila a Metoda (SÚSCM) 15. septembra 1964 zúčastnili výlučne slovenskí biskupi bez sprievodu tzv. vlasteneckých kňazov. Reakciou agenta Záreczkého boli vyhrážky a vyďieranie, ktoré mali ten účinok, že Sekretariát koncilu pričinením biskupa Hnilicu napokon povolil účasť na koncilových zasadaniach „vlasteneckým“ kňazom Eduardovi Olivovi, litoměřickému kapitulnému vikárovi a Štefanovi Záreckému. Vysvetľuje to aj ďalšiu skutočnosť, prečo sa na súkromnej audiencii pápeža Pavla VI. konanej 30. októbra 1964 smeli okrem biskupov zúčastniť aj ich „tajní“ sprievodcovia, čo bola vzhľadom na pápežské audiencie pre delegácie z ostatných krajín, na ktorých sa spravidla zúčastňovali len biskupi, absolútna výnimka.

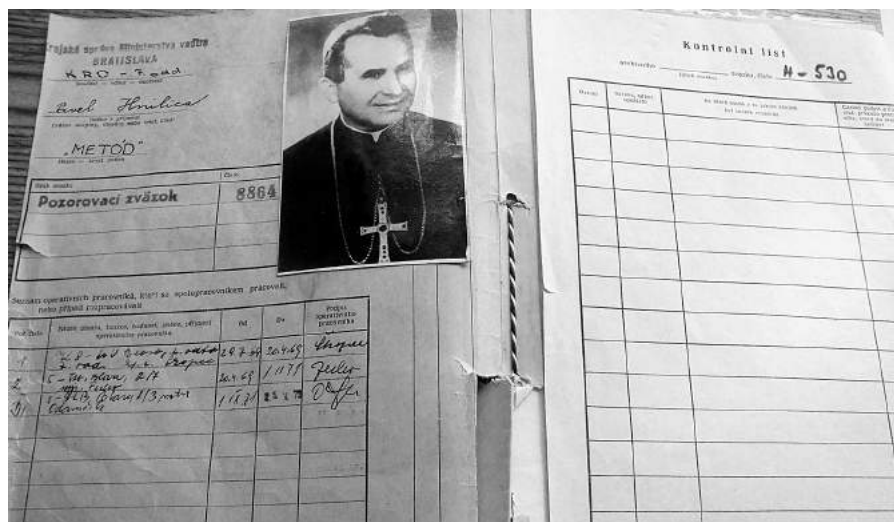
Ako hodnotila ŠtB biskupa Hnilicu?

V agentúrnych správach Štátnej bezpečnosti z obdobia 60. rokov bol biskup Hnilica hodnotený v prvom rade ako osoba požívajúca plnú dôveru pápeža Pavla VI., ku ktorému mal priamy prístup, vlastnil pápežovo súkromné telefónne číslo a mal výnimku nosiť buď reverendu bez označenia biskupskej hodnosti alebo chodiť oblečený v civile. Biskup Hnilica súhlasil, podľa hodnotenia ŠtB, s uzatvorením dohody medzi československou vládou a Svätou stolicou, ktorá by pri rešpektovaní vtedajšieho štátneho zriadenia v Československu umožnila Katolíckej cirkvi slobodný život. Dokonca biskup Hnilica po podpísaní takejto dohody by vraj nemal námietky proti tomu, aby SÚSCM prešiel pod správu hierarchie na Slovensku. Ale po spomenutom významnom prejave biskupa Hnilicu sa hodnotenie jeho osobnosti v očiach Štátnej bezpečnosti výrazne zmenilo.

Ako?

Biskup Hnilica bol prehodnotený z „konštruktívneho“ na „pochybnú osobu z radov emigrácie“. Biskup Nécsey bol pred odchodom do Ríma inštruovaný v tom zmysle, aby sa s ním nestýkal a po Hnilicovom prejave boli obaja slovenskí biskupi Lazík a Nécsey donútení podať na Štátnom sekretariáte verbálnu nótu, v ktorej protestovali proti prejavu. Ďalším dôsledkom zmeny v hodnotení biskupa Hnilicu ŠtB bola skutočnosť, že biskup-exulant sa poslednej koncilovej súkromnej audiencie pápeža Pavla VI. začiatkom decembra 1965 nesmel zúčastniť napriek skutočnosti, že bez jeho osobného pričinenia by sa audiencia vôbec nebola konala. Všeobecne možno konštatovať, že po odznení prejavu nastal definitívny zlom. Pavol Hnilica sa stal pre komunistický režim v Československu persona non grata a toto vnímanie v zásade pretrvávalo až do pádu režimu v roku 1989. Až do pádu režimu biskup Hnilica nedostal ani raz vstupné víza na návštevu svojich najbližších na Slovensku. V júni 1968, v období Dubčekovej jari, sa nesmel zúčastniť pohrebu arcibiskupa Nécseya, ktorého si osobne veľmi vážil. Dokonca ani na pohreb vlastnej matky v roku 1984 nesmel prísť.

Eva Zelenayová

Zväzok Metód na biskupa Hnilicu.

Väzením ju neprevychovali

Dokončenie z minulého čísla

Ako to vyzeralo na ženskej samotke?

Nechcite vedieť.

Mali ste tam posteľ?

Posteľ? Akú posteľ? To bola najstrašnejšia väznica v Československej republike o ktorej pani Gottwaldová hovorila, vždyť jsou to hotely. Pekné hotely! Maličká cela, na jednej stene boli pripevnené dve stoličky a maličký stôl, vzadu bol šlapací turecký záchod, keď voda šla, šla, keď nešla, nešla. Okienka úplne pod stropom, žiadne radiátory, betónová podlaha a na noc sa museli sklapiť tie stoličky so stolíkom, aby sa z druhej strany vyklopilo železo akože posteľ. To padlo na betón, na tom bolo čosi ako slamník a dve filcové deky.

Koľko ste mali rokov, keď vás zatvorili do väzenia?

Devätnásť aj niečo.

A zamilovaná?

Už nie. Bola som rada, že som tých ľudí uchránila, vrátane mojich rodičov. Pretože oni chceli potrestať ich. A ja som bola v podstate šťastná, mladý človek, nemala som deti, len som schudla. Tie nočné výsluchy boli zlé. Oni ma nebili, to nemôžem povedať. No ležať na znak s rukami na deke pod sto wattovou žiarovkou... skoro som oslepla. Dodnes mám z toho následky.

Keď vás odsúdili, kam ste sa dostali?

V septembri ma odsúdili a do cely mi dali pani Jarmilku. S ňou som zažila

Mária Šidová v čase jej zatknutia.

Foto archív

maturitu života. Bola inžinierkou ekonómie, osobnou priateľkou pani Benešovej. Bola českobratského vyznania, bolševikov mala v žalúdku. Vyznala sa v politike a milovala muziku. Všetky opery vedela naspamäť a ja si dodnes pamätám všetky árie z tých opier. Po súde som mala byť eskortovaná do tábora na pracovisko, ale dostala som sa tam až v marci. Chytila som ťažký zápal obličiek, koliku, kamene, umierala som. Krv v moči, nepredstaviteľné bolesti. Napokon som ich prestala vnímať no cítila som, že mi začínajú chladnúť a meraviť nohy. Jarmilka kričala, kopala do dverí, ale pomoc neprichádzala. Upadla som do bezvedomia.

Dostali ste sa z toho?

Prvé čo som začala vnímať po kolapse bola železná posteľ na nožičkách. Dostala som z nej morskú chorobu, lebo som bola zvyknutá spať na podlahe. Matrac a paplón, to bola väzenská nemocnica. Viem, že som tam bola pár mesiacov, aj som pribrala a potom ma eskortovali rovno do Želiezoviec a dali medzi prostitútky a vrahyné, lebo ma chceli prevychovať. V takej spoločnosti som bola! Naši žiadali o milosť, no zamietli ju s odôvodnením, že ma dostatočne neprevychovali. Ibaže trest mi vypršal v októbri 1959, takže už som toho nemala veľa pred sebou, vo väzení, ktoré nazývali zelené peklo. Ráno nás dovezli na pole, ktoré nemalo konca kraja, dali nám tri riadky a pracovali sme v tej páľave bez vody....Vodu síce dovezli v takom súde, ale bola ako luh, nedala sa piť.

Ako ste sa zoznámili so svojim budúcim manželom?

To bolo svetlo môjho života. Poldo (Leopold) bol odsúdený na 25 rokov, zavretý v jáchymovskom väzení. V máji 1960 sa vrátil na amnestiu. Ja som bola doma už od októbra 1959. Vtedy sa vrátili z väzenia viacerí Poldovi priatelia. Chodila som na májové pobožnosti a tam sme sa zoznámili. No, mali sme spoločnú reč. Ani jeden ani druhý sme nemali zamestnanie. A v októbri sme sa zobrali.

V tom istom roku?

Áno, v roku 1960. Bývali sme u mojich rodičov, Poldovi už nežili. Žili sme skromne, ale len čo sme sa zobrali, manžela povolali do PTP. Prišiel po dvoch rokoch, za ten čas sa nám narodil syn.

Prečo bol vo väzení váš manžel?

Oni boli taká generácia, ktorá ešte mala svoje predstavy, ideály. Po maturite nemal peniaze na štúdium, išiel učiť do Fiľakova.

Na jeho počesť sa konajú organové koncerty. Kde sa naučil hrať na organe?

Jeho mamička bola klaviristka, zrejme mal muziku v krvi.

A potom vám už komunisti dali pokoj? Ved' obaja ste boli politickí väzni?

Ale kde pokoj?! Hrozné. Poldo robil robotnícku profesiu, aby nás uživil, mňa vyhadzovali z každej roboty. Všade ma našli. Rodičia dom prepísali polovicu na mňa a druhú na manžela. Veľmi ho mali radi, bol to dobrý človek. Tu sme bývali a žili ako sa dalo. U nás sa stretávali mukli, kedykoľvek k nám mohli prísť. Moja sestra Klára sa tiež vydala za politického väžňa. Jej a môj manžel boli ako dvojčatá. Kamarátili sa. S Poldom máme päť detí a iba dve dievčatá za dramatických okolností vyšťudovali vysoké školy. Chlapci stratili záujem o štúdium, hovorili, mami, aj tak sa neuplatníme. A mamička len zavzdychala – rodiš otrokov pre bolševikov. Tá doba bola krutá.

Eva Zelenayová

Marienka s otcom.

Foto archív

K zrodu slovenskej štátnosti

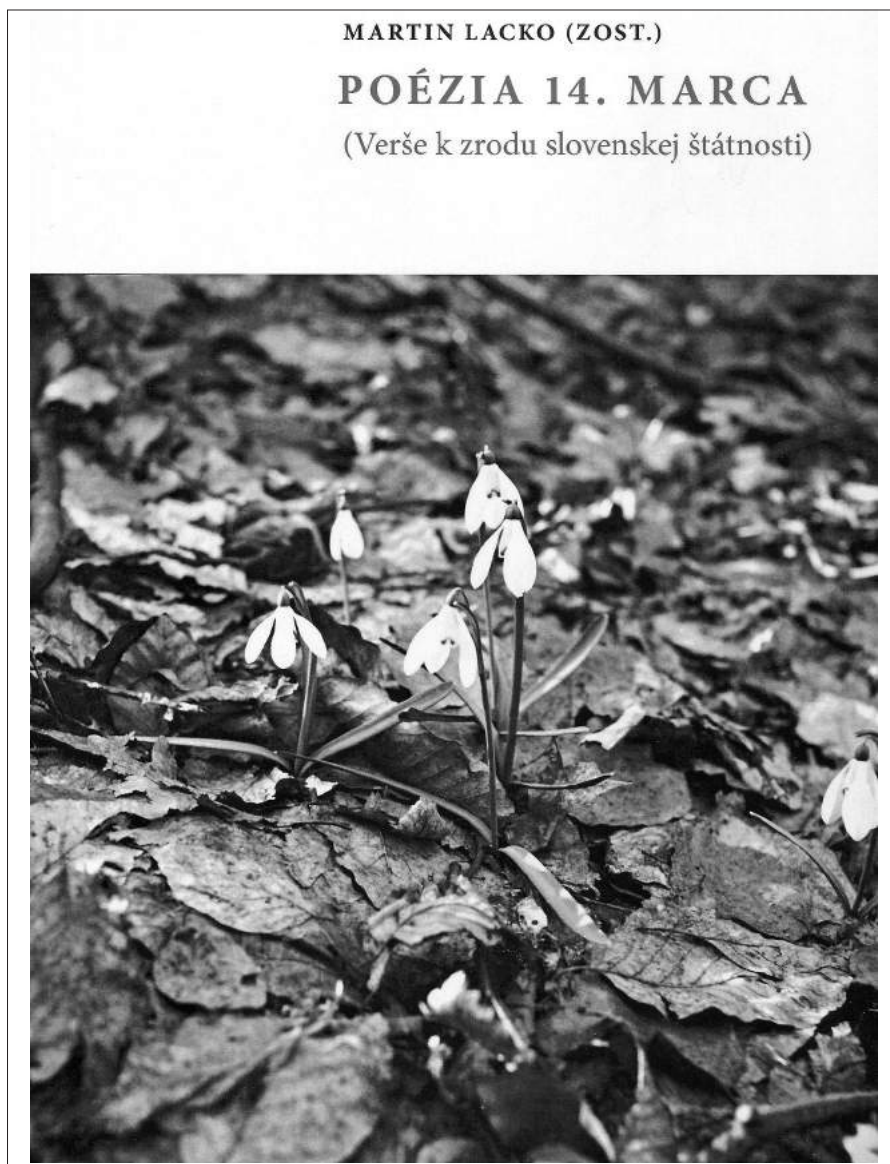
Poézia 14. marca (Verše k zrodu slovenskej štátnosti) – pod týmto názvom vyšla antológia, zostavená Martinom Lackom, obsahujúca básne, ktoré vznikli pri príležitosti vyhlásenia autonómie v roku 1938 a pri príležitosti zrodu Slovenskej republiky v roku 1939. No sú v nej zahrnuté aj básne, ktoré boli napísané neskôr v exile. Publikáciu vydal Slovenský dejepisný spolok (Bytča, 2019).

Túto neobvyklú zbierku teda tvoria básne, ktorými viacerí slovenskí básnici privítali samostatnosť, vznik Slovenskej republiky – po rokoch nesamostatnosti, keď Slováci existovali v rámci Uhorska, Československa a po roku 1945 znova v rámci Československa; o tejto téme vtedy nebolo jednoduché hovoriť, tak aspoň v exile sa k nej hlásili viacerí básnici.

Básne uverejnené v zbierke boli roztrúsené po rôznych časopisoch, novinách, autorských zbierkach, ale takto vďaka editorovi vychádzajú v súhrne a čitateľ ich môže nájsť na jednom mieste. Iste nebolo v silách jedného človeka zozbierať úplne všetky básne, ale mnohé sú tu – od známych i menej známych autorov, či úplne neznámych, ktorí vznik Slovenskej republiky pozdravili svojimi veršami. Básne sú zoradené do troch častí: **Autonómia**, **Samostatnosť a Exil**. Pri jednotlivých básňach sú aj údaje, kde boli pôvodne uverejnené.

Publikácia chce byť prejavom úcty ku generáciám statočných národovcov, ktorí sa zaslúžili o to, aby mali aj Slováci svoj priestor pod slnkom, aby mohli hovoriť svojím jazykom, vyznávať svoju vieru a žiť vo vlastnom dome, tak ako ostatné národy.

Zbierka zahŕňa: V časti **Autonómia** verše Ladislava Hohoša, Hadri-Drevenického, Štefana Sonderlicha, Valentína Beniaka, Ivana Javora, Svetoslava Veigla, Janka Nováčana, Ľuda Hadri-Ľuboslava, Teofila Gazdika, Jána Dominika a Trenčianskeho. V časti **Samostatnosť** verše Vítazoslava Hečka, Rudolfa Dilonga, Andreja Žarnova, Valentína Beniaka, Hadri-Drevenického, Hadri-Ľuboslava, Svetoslava Veigla,

Jána Kostru, Jozefa Varinského, Vale-riána Čunderlíka, Vila Žitvaya, Nory Preusovej Juraja Ohrívala, Laca Novomeského, Ladislava Hohoša, Jána Kovalika-Ústianskeho, Štefana Sonderlicha, Ignáca Grebáča Orlova, Jána Gažoviča, Juraja Ábela, Antona Kudju, Pavla Gašparoviča Hlbinu, Antona Prídavka, Jána Harantu, Dominika Štubňu Zámostského, Jozefa Vargu, Jula Havrana, Františka Ondriaša, Imricha Venclíka, Jána Brezinu, Márie Zajacovej, Ľubora Bátovského-Tatrana, Františka Citovského a Jula Zborovjana. V časti **Exil** básne Gorazda Zvonického, Rudolfa Dilonga, Jozefa Zvonára Tieňa, Ľuba Bešeňovského, Tomáša J. Vetešku, Františka Košťáka, Mikuláša Šprinca, Andreja Horu, Antona Murí-

na, Jána Okáľa a Laca Turčana. Okrem toho publikácia obsahuje niekoľko básní anonymných, respektíve neuvedených autorov. Celkovo kniha zahŕňa 18 básní v časti Autonómia, 55 v časti Samostatnosť a 26 básní v časti Exil.

Zostavovateľ Martin Lacko sa prihovára k čitateľom v *Slove na úvod* a Jozef M. Rydlo dodáva *Niekoľko slov na záver*, ktoré umocňuje konštatovaním: „**Mať svoj štát znamená život, nemať svoj štát znamená smrť slovenského národa.**“ Kniha vyšla v brožovanej väzbe v čiernobielym spracovaní na 186 stranách. Je dôstojnou pripomienkou 80. výročia vzniku prvej Slovenskej republiky.

Ľudovít Košík

STALO SA

3. mája 1945 spolu so sovietskou armádou vtiahli na Slovensko aj osobitné jednotky NKVD, ktoré robili čistovacie akcie proti známym nekomunistickým verejným činiteľom aj v malých dedinách. Nevinné osoby bez akéhokoľvek súdneho pokračovania väznili, sústredovali v improvizovaných táborech, a potom veľkú časť z nich násilne odviekli do ZSSR. Od októbra 1944 do júna 1945 takto deportovali do ZSSR podľa hrubých odhadov 15 až 20 tisíc slovenských občanov. Podľa najnovších údajov, opierajúcich sa o ruské archívy, išlo až o vyše 70 tisíc občanov Česko-Slovenska.

4. mája 1919 pri návrate lietadlom z Talianska zahynul francúzsky brigádny generál a slovenský člen vedúceho triumvirátu českého a slovenského odboja v zahraničí Dr. Milan Rastislav Štefánik. Spolu s ním zahynuli aj traja talianski sprievodcovia.

5. mája 1945 SNR rozhodnutím č. 1224/945-prez. vydala zatykač na 68-ročného spišského biskupa Jána Vojtašáka.

8. mája 1945 vláda SR v exile v rakúskom Kremšmünsteri podpísala dokument, ktorým sa bezvýhradne podrobila veliteľovi 20. korpusu 3. americkej armády generálovi Waltonovi H. Walkerovi. V ten deň sa skončila vojna v Európe.

10. – 11. mája 1848 sa z iniciatívy Štefana M. Daxnera zišla porada slovenských národovcov v Liptovskom Sv. Mikuláši, na ktorej zostavili Žiadosti slovenského národa. V štrnástich bodoch obsahovali program slovenského národno-revolučného hnutia. Jeho obsah predstavuje dôležitý dokument o štátoprávných požiadavkách Slovákov.

11. mája 1943 profesor patologickej anatómie na Lekárskej fakulte Slovenskej univerzity MUDr. Franti-

šek Šubík, ktorý sa zúčastnil na exkurzii medzinárodnej komisie súdnych lekárov do ruskej obce Katyn (Smolensk), kde objavili masový hrob Sovietmi zavraždených poľských dôstojníkov, vojakov a intelektuálnych pracovníkov, verejnou prednáškou v Bratislave informoval o výsledkoch zistených komisiou. Táto potvrdila, že masová vražda sa stala v roku 1940 a bola dielom príslušníkov sovietskych policajných orgánov.

11. mája 1944 vymenoval pápež Pius XII. nitrianskeho biskupa Dr. Karola Kmeťka za arcibiskupa.

13. mája 2004 zomrel v Bratislave Jozef Tomášek, zakladajúci člen organizácie politických väzňov na Slovensku. Za druhého podpredsedu bol zvolený 8. 1. 1990. Väznený bol v rokoch 1958-1962.

16. mája 1949 dvadsaťjeden príslušníkov polície obsadilo Saleziánsky ústav v Michalovciach a ich vedúci oznámil riaditeľovi prof. Štefanovi Faberovi, že je zbavený svojich funkcií predstaveného saleziánskeho ústavu a správcu príľahlej farnosti. Musí ihneď opustiť túto budovu aj so svojimi spolupracovníkmi. Fabera odporoval poukázaním na nezákonnosť ich postupu, ale márne. Obyvateľstvo sa hrozivo zhromaždilo pri kostole a na dvore ústavu, takže saleziáni museli ľudí presviedčať, aby ich nebránili. Báli sa totiž krviprelievania. Všetkých rehoľníkov odviezli a eskortovali s ozbrojenou strážou až do Šaštína. Približne v tom istom čase podobne likvidovali ďalšie tri saleziánske diela v Žiline, v Trnave a v Komárne. To bola prvá násilná a protiprávna akcia komunistického režimu proti katolíckej reholi uskutočnená ešte pred ich oficiálnou likvidáciou. Postupne tým istým spôsobom likvidovali ďalších 24 kláštorov iných rehoľných spoločností.

20. mája 1950 v Prahe zriadili ministerstvo národnej bezpečnosti, ktoré viedol najprv Ladislav Kopřiva a od 23. 1. 1952 K. Bacilek. Toto ministerstvo sa stalo výkonným orgánom nekontrolovateľného bezprávia a teroru proti všetkým „nepriateľom“ totalitnej Komunistickéj strany v celej ČSR.

21. mája 2004 zomrel v Ružomberku zakladajúci člen organizácie politických väzňov na Slovensku Pavol Broďanský.

24. mája 1918 prišiel do Ameriky predseda Česko-Slovenskej národnej rady profesor Tomáš G. Masaryk a vo svojom prejave k Slovákom v Pittsburghu vyhlásil: „Bude slobodné Česko a bude slobodné Slovensko. Na Slovensku politické vedenie, školy, súdnictvo a všetko iné bude slovenské, v Čechách české.“ Na základe tohto vyhlásenia predstavitelia slovenských a českých spolkov, aj prof. T. G. Masaryk, 30. mája podpísali Česko-Slovenskú dohodu.

25. mája 1991 pápež Ján Pavol II. poctil sídelného biskupa v Nitre, politického väzňa Mons. Jána Chryzostoma Korca hodnosťou kardinála. Je to prvý biskup na území Slovenska, ktorému pápež udelil tento najvyšší stupeň cirkevných hodností. Do tejto vysokej funkcie medzi najbližších poradcov pápeža bol slávnostne inštalovaný v Ríme 28. júna.

Máj 1947 - v tomto čase bolo na Slovensku ešte stále deväť pracovných táborov, v ktorých živorilo vyše 900 osôb. Ku koncu roka sa ich stav zvýšil na 1387.

Máj 1972 - skupina katolíckych laikov v Bratislave založila tajné vydavateľstvo Samizdat, ktoré vydávalo náboženskú literatúru pre tajné krúžky laikov a kňazov, neskôr aj štvrtročník Radosť a nádej (RAN). Vydavateľstvo pôsobilo až do roku 1990.

Pozvánka na organový memoriál

V obci Likavka sa v nedeľu 19. mája 2019 o 17:00 hod. bude konať 3. ročník Organového memoriálu Leopolda Šidu, zanieteného organistu a dirigenta, ktorý pôsobil aj v tejto obci. V tunajšom kostole sv. Juraja sa tiež pričínal o stavbu vtedy nového organu. Tento rok v máji uplynie 17 rokov od odchodu Leopolda Šidu do večnosti.

Poslucháči memoriálového koncertu sa môžu tešiť na vystúpenie popredného slovenského organistu, pedagóga, organizátora organových festivalov a skladateľa Stanislava Šurina, ktorý prijal pozvanie na toto podujatie. Je zakladateľom a predsedom Bachovej spoločnosti na Slovensku a členom Európskej konferencie cirkevno-hudobných asociácií (CEDAME). Pôsobí ako poradca pri opravách a rekonštrukciách historických a pri stavbách nových

Stanislav Šurin

Foto archív

organov (napr. Slovenská filharmónia, Katedrála sv. Martina v Bratislave, Katolícka univerzita Ružomberok). V roku 2016 mu bola udelená cena Fra Angelica za jeho prínos do umenia.

Osobnosť Leopolda Šidu sa pomaly vytráca z pamäte súčasníkov. Práve jemu však môžeme na poli rozmachu cirkevnej hudby vďaka za veľa. Aj napriek neľahké-

mu životnému príbehu, keď bol v čase komunizmu nespravodlivo odsúdený na 25 rokov väzenia a nútených prác v Jáchymovských baniach, s podlomeným zdravím, dokázal zanietene pracovať na pozdvihnutí cirkevnej hudby na Slovensku.

Životným mottom Leopolda Šidu bolo: „Bohu patrí len to najlepšie.“ Týmto heslom sa celý život riadil. Vypracoval vôbec prvé osnovy pre výučbu organu a cirkevnej hudby na hudobných školách s následným schválením Ministerstva školstva SR. Bol aktívnym a zanieteným organistom, dirigentom, publicistom, hudobným pedagógom, skladateľom, upravovateľom hudby a nenápadným hrdinom, ktorý sa nebál poukázať na to, s čím v svedomí nesúhlasil. Organový memoriál nesúci meno Leopolda Šidu má byť pripomienkou jeho usilovnej práce a prejavom uznania. (mš)

PRIPOMÍNAME SI

V máji si pripomínáme významné životné jubileá týchto našich členov. Spomíname aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

45 rokov

Anton Považský ml., Žilina 19.5.1974

55 rokov

Ing. Peter Mercell, Zvolen 9.5.1964

60 rokov

Dušan Gavaľa, Humenné 6.5.1959

65 rokov

Pavol Holubec, Žilina 15.5.1954

Ferdinand Mojš, Bratislava 30.5.1954

70 rokov

Mária Bahnová, Lovča 18.5.1949

Ondrej Drugda, Lučenec 6.5.1949

Ondrej Kurčík, Lučenec 1.5.1949

75 rokov

Anton Sládek, Klobušice 11.5.1944

Rudolf Fusik, Kolačín 17.5.1944

78 rokov

Melánia Komárová, Spišská Nová Ves

18.5.1941

81 rokov

Jozef Dvorčák, Levoča 17.5.1938

83 rokov

Milan Hric, Baďín 17.5.1936

Ladislav Lenčeš, Nitra 28.5.1936

Mária Mišeje, USA 25.5.1936

84 rokov

Oľga Ostrožlíková, Úľany nad Žitavou

2.5.1935

Margita Luknišová, Nitra 27.5.1935

Anna Šlepecká, Záhor 10.5.1935

85 rokov

Anna Maková, Heľpa 22.5.1934

PhDr. Katarína Mikulová, Bratislava

31.5.1934

86 rokov

Irena Šranková, Veľký Lapáš 8.5.1933

87 rokov

Marián Uhrík, Brusno 1.5.1932

Jozef Cahel, Považská Bystrica 18.5.1932

88 rokov

Margita Bartovičová, Šurany 30.5.1931

90 rokov

Viera Chylová, Banská Bystrica 24.5.1929

Eugénia Vyskočilová, Bratislava 5.5.1929

91 rokov

Magdaléna Salvianová, Trnava 17.5.1928

Božena Zacharová, Bratislava 19.5.1928

99 rokov

Anna Víglaská, Lutilla 3.5.1920

Jubilantom srdečne blahozeláme

PRISPELI NA ČINNOSŤ

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR

MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava 10 EUR

Stanislav Konečný, Bratislava 40 EUR

Ing. Ivan Uhlár, Trenčín 30 EUR

Zoltán Kuláš 50 EUR

Anastázia Kardošová, Chynorany 10 EUR

Ing. Ivana Mravcová, Ivanka pri Dunaji 10 EUR

Viera Radíková, Svätý Jur 38 EUR

Elena Zelenayová, Bratislava 31 EUR

Mária Pitrová, Bratislava 8 EUR

Ida Nayová, Pezinok 8 EUR

Ing. Anton Ondrejka, Bratislava 18 EUR

Eduard Sládkovič, Limbach 10 EUR

Anna Hudecová, Chorvátsky Grob 8 EUR

Štefan Filipovič, Bernolákovo 8 EUR

Jozef Čuraj, Žilina 50 EUR

Čučiaková, Žilina 6 EUR

Radoslava Rafaj, Žilina 4 EUR

Marián Čerman, Nitra 15 EUR

Jozef Melek, Námestovo 30 EUR

Renáta Červeňanová, Trenčín 52 EUR

Eva Habánková, Trenčín 16 EUR

Helena Hošťáková, Trenčianská Teplá 10 EUR

Eva Jančová, Trenčín 10 EUR

Štefánia Krajčiová, Nemšová 10 EUR

Viera Kriváková, Trenčín 10 EUR

Eliška Michalčíková, Trenčín 3 EUR

Melánia Rabinová, Trenčianské Teplice 4 EUR

Pavol Šandorf, Trenčianská Teplá 6 EUR

Anežka Šumichrastová, Trenčín 8 EUR

Ján Ulišek, Trenčín 18 EUR

Vojtech Debnár, Trstená 1 EUR

Anna Bidžovská, Tvrdosín 23 EUR

Magdaléna Brodňanská, Žaškov 9 EUR

Jozef Brodňanský, Dolný Kubín 5 EUR

Gustáv Hrabovec, Dolný Kubín 10 EUR

Margita Kováčová, Tvrdosín 3 EUR

Anna Letrichová, Tvrdosín 12 EUR

Mária Mišeje, USA 20 EUR

Pavol Turčina, Žaškov 6 EUR

Helena Záhorová, Bziny 10 EUR

Veronika Gregorová, Čadca 8 EUR

Kvetoslav Gregor, Čadca 5 EUR

Mgr. Zlatica Krištiaková, Čadca 5 EUR

MUDr. Mária Španíková, Modra 8 EUR

Ján Hurban, Malacky 8 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 84 rokov, 10. októbra 2018, zomrel **Jozef KAREL** z Bratislavy. Bol dlhoročným členom pobočky PV ZPKO Bratislava mesto.

† Vo veku 93 rokov, 17. apríla 2019, zomrel náš člen **Roland Rudolf Ferdinand BUDE** z Buschhovu. **Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť**

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciam na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stra-

tili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdu podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: **SK74 3100 0000 0040 0012 8109, BIC: LUBASKBX, alebo sa kontaktujte na tel. číslach 0902 199 429 a 0905 737 790.**

Darcom úprimne ďakujeme.
Vedenie PV ZPKO a časopisu Svedectvo

● **Malé knižkupectvo Svojeť** v bratislavskej Lige pasáží ponúka knihy, ktoré inde nekúpite. Historickú, vlasteneckú literatúru bez politickej korektnosti, zborníky, kalendáre a časopisy vrátane Svedectva. Otváracie hodiny v pondelok až štvrtok sú od 10.00 do 13.00 a od 13.30 do 16.30, vo štvrtok do 17.30 hod. V piatok od 9.00 do 13.00 a od 13.30 do 14.30 hod. Informácie na 0903 946 718.

Dunajská 18
Liga Pasáž
811 09 Bratislava

Telefón: 0903 946 718
Email: kniha.svojet@gmail.com
Web: www.svojet.sk

■ Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 13.00 hod.**

In nomine I e s u .

Exemplum primí temporis Ecclesiarum, quae desiderio et praedicatione beati Pauli Apostoli animatae, magnanimes in adiuvandis fratribus Hierosolymis laborantibus se manifestarunt, magnam nobis fiduciam inspirat, ut nos quoque caeteris christianorum nostri temporis communitatibus sortem et penuriam fidelium sollicitudini nostrae paetoralí creditorum praesentemus.

Quae cum vero uti liquet singillatim vobiscum tractare nequamus, Rev. mun P. Paulum H n l i c a e Societate Iesu, qui plena nostra gaudet fiducia, nominamus, ut nostra vice Vos de statu Ecclesiae in partibus nostris certiores faciat et quonam modo eidem Ecclesiae solatia ferenda suggerat.

Quae solatia et christianae caritatis officia, sane magnam etiam spiritualem vim et consolationem fidelibus nostris infundunt. Hoc etenim modo mystici Corporis Christi, Ecclesiae nempe unitatis nexus quoque magis patebunt.

Non est dubium quod etiam nostri fideles, superatis feliciter duris huius temporis periculis, attentiores et in ope ferendo efficiatioris erga fratres necessitate agentee evadunt et hunc in modum pro collatis sibi beneficiis gratitudinem melius exprimere estegant.

In praesenti vero, sors et portio illis a Domino assignata haec sunt: ea in proprio corpore adimplere quae desunt Christi passionibus.

Datum Romae, die 28. Novembris 1963

† Robertus Pobožný
titulární biskup neilenský,
apoštolský administrátor rožňavský

† Eduard Nécsey
titulární biskup velicenský,
apoštolský administrátor nitrianský

† Franciscus Tomášek
titulární biskup butský
Československo

† Ambrosius Lazík
titulární biskup appijský, apoštolský administrátor trnavský

V mene Ježiša

Príklad prvých počiatkov Cirkvi, ktoré boli oduševnené láskou a kázaním blahoslaveného apoštolu Pavla a ktoré sa ukázali veľkodušné v podporovaní činnosti jeruzalemských bratov, vnukol nám dôveru, aby sme aj my preukázali ostatným kresťanským spoločenstvám našej doby nám zverenú pastoračnú starostlivosť o osud a núdzu veriacich.

Ak je tomu tak – ako je očividné – nemusíme s Vami o tom osobitne rokovať, ale poverujeme najdôstojnejšieho otca Pavla Hnilicu, SJ, ktorý sa teší našej plnej dôvere, aby Vám namiesto nás podal správu o položení Cirkvi v našej krajine a nejakým spôsobom dodával tejto Cirkvi povzbudzujúcu útechu.

Tieto slová útechy a služba kresťanskej lásky zaiste našim veriacim dodajú aj veľkú duchovnú posilu a potechu. A takto sa naozaj ešte viac zvýraznia zväzky Kristovho mystického tela, čiže jednoty Cirkvi.

Niet pochýb o tom, že i naši veriaci, po šťastnom prekonaní veľkých nebezpečenstiev tejto doby, budú pozornejší a budú horlivejšie pomáhať bratom trpiacim nedostatkom, aby z neho vyvázli, a takýmto spôsobom lepšie vyjadria svoju vďačnosť za preukázané dobrodenia.

V súčasnosti však ikvie Pánom určený osud a údel týchto veriacich práve v tom, že na vlastnom tele dopĺňajú to, čo ešte chýba na Kristovom utrpení.

Dané v Ríme dňa 28. novembra 1963

† Robertus Pobožný
titulární biskup neilenský,
apoštolský administrátor rožňavský

† Eduard Nécsey
titulární biskup velicenský,
apoštolský administrátor nitrianský

† Franciscus Tomášek
titulární biskup butský
Československo

† Ambrosius Lazík
titulární biskup appijský, apoštolský administrátor trnavský